

ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว

พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปล่อยชั่วคราวเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมของสถานพินิจให้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันและเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับหลักการในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อธิปไตยพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศ

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกองทุนสนับสนุนการปล่อยชั่วคราวศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง พ.ศ. ๒๕๓๘ เฉพาะในส่วนที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร

ระเบียบ ข้อบังคับ หลักปฏิบัติราชการและคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด และให้หมายความรวมถึงบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานพินิจให้ปฏิบัติราชการแทน

“สถานพินิจ” หมายความว่า สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด

ข้อ ๕ สถานพินิจต้องคุ้มครองสิทธิของเด็กหรือเยาวชนตามสิทธิอันพึงมีและต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ การควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้

ในสถานควบคุมจะกระทำได้อีกเมื่อกรณีมีความจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงและจะต้องมีระยะเวลาสั้นที่สุดอย่างเหมาะสม

การพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนนั้น ผู้อำนวยการจะต้องพิจารณาความจำเป็นในการเอาตัวเด็กหรือเยาวชนไว้โดยพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยกับสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและให้ฟังพิจารณาข้อเหล่านี้ประกอบ

- (๑) ความหนักเบาแห่งข้อหาและพฤติการณ์แห่งคดี
- (๒) การสืบเสาะที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
- (๓) โอกาสที่เด็กหรือเยาวชนจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน
- (๔) โอกาสที่เด็กหรือเยาวชนจะกลับไปกระทำความผิดอีก
- (๕) ความปลอดภัยของเด็กหรือเยาวชนภายหลังได้รับการปล่อยชั่วคราว
- (๖) ภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดจากการปล่อยชั่วคราว
- (๗) โอกาสที่เด็กหรือเยาวชนจะหลบหนี
- (๘) ความน่าเชื่อถือของนายประกัน หรือหลักประกัน

ข้อ ๖ เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้รับมอบหมายให้ทำการสืบเสาะเด็กหรือเยาวชนรายใดแล้วต้องรีบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนและบิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว และหากมีผู้ร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนรายนั้นพนักงานคุมประพฤติต้องเสนอคำร้องพร้อมสำนวนและความเห็น ไปยังผู้อำนวยการเพื่อพิจารณาสั่งทุกราย แต่หากยังไม่สามารถถามปากคำทั้งหมดได้ทันให้สอบถามข้อความส่วนที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราวไว้ก่อนแล้วเสนอให้ผู้อำนวยการพิจารณาสั่ง

กรณีเด็กหรือเยาวชนถูกนำตัวมาส่งยังสถานที่ควบคุมของสถานพินิจในวันหยุดราชการ และมีกรร้องขอปล่อยชั่วคราวเด็กหรือเยาวชนนั้นให้ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้มีอำนาจปล่อยชั่วคราวในวันหยุดราชการสอบถามข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับที่พักอาศัย ความสัมพันธ์ระหว่างนายประกันกับเด็กหรือเยาวชนและพฤติการณ์แห่งคดีโดยย่อแล้วพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร หากเห็นว่ายังไม่ควรอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวซึ่งจะต้องส่งคำร้องขอปล่อยชั่วคราวพร้อมทั้งความเห็นไปให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษา

หัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาล้าง จึงให้นัดมาฟังคำสั่งในวันแรกที่เปิดทำการหรือมาขึ้นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวในวันแรกที่เปิดทำการ

ข้อ ๗ ผู้อำนวยการอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมเป็นผู้พิจารณาล้างคำร้องขอปล่อยชั่วคราวนอกเวลาราชการหรือในวันหยุดราชการ ในการพิจารณาคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ผู้อำนวยการต้องพิจารณาโดยไม่ชักช้า การไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต้องมีเหตุผลประกอบให้ชัดเจนแล้วนำเสนออธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้พิพากษาหัวหน้าแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวในศาลจังหวัด แล้วแต่กรณีเพื่อพิจารณาล้าง

ในคดีที่รัฐมีนโยบายปราบปรามหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยรวม ผู้อำนวยการอาจเสนอความเห็นควรไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต่อศาลดังกล่าวในวาระแรก โดยให้แสดงเหตุผลพร้อมกับกำหนดระยะเวลาและวิธีการที่จะใช้บำบัดแก้ไขในเบื้องต้นนั้นด้วย

ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษหรือความผิดอื่นที่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจควบคุมผู้ต้องหา ผู้อำนวยการจะควบคุมเด็กหรือเยาวชนไว้ไม่ได้ ในกรณีเช่นนี้ต้องให้เด็กหรือเยาวชน และบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ลงลายมือชื่อรับทราบวันและเวลานัดเพื่อมาพบเจ้าหน้าที่สถานพินิจตามกำหนด

การปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันต้องทำสัญญาประกันไว้ ผู้อำนวยการจะกำหนดจำนวนเงินตามสัญญาประกันหรือเรียกหลักประกันสูงจนเกินควรแก่กรณีมิได้

การอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปี เมื่อพิจารณาผลการจำแนกแล้ว หากเห็นว่าควรอนุญาตโดยไม่มีเงื่อนไขให้ผู้อำนวยการมีอำนาจปล่อยชั่วคราวโดยไม่ต้องมีหลักประกันได้ หรือจะมอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้หน่วยงานของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือองค์การ หรือหน่วยงานเอกชนซึ่งให้การสงเคราะห์เด็กรับไปดูแลได้ โดยไม่ต้องทำสัญญาประกัน ในการนี้ให้ผู้อำนวยการพิจารณาความน่าเชื่อถือของนายประกันหรือประกันที่เด็กหรือเยาวชนจะได้รับเป็นสำคัญ

ข้อ ๘ กรณีผู้ร้องขอปล่อยชั่วคราวเป็นบิดามารดา ญาติพี่น้อง หรือมีความเกี่ยวพันโดยการสมรส อ้างว่ามีฐานะยากจนและเด็กหรือเยาวชนอยู่ระหว่างศึกษาเล่าเรียน หรือมีภาระต้องประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว หรือภาระอื่นอันจำเป็นต้องปฏิบัติ โดยมีบันทึกเหตุแห่งความจำเป็นประกอบคำร้อง

ให้ผู้อำนวยความสะดวกมีอำนาจพิจารณาสั่งตามที่เห็นสมควร อาจกำหนดวงเงินต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ หรือให้มีประกันโดยไม่ต้องวางหลักประกันก็ได้

ข้อ ๕ การใช้บุคคลเป็นประกันให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) เป็นผู้มีความมั่นคงทางการเงินหรือมีรายได้แน่นอน เช่น ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารราชการส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่น ๆ รวมทั้งหน่วยงานของรัฐที่แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ลูกจ้างของทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ผู้บริหารพรรคการเมือง ทนายความ

(๒) เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับเด็กหรือเยาวชน เช่น เป็นบุพการี ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา นายจ้างหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกันโดยทางสมรส หรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็กหรือเยาวชน หรือบิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชน หรือความสัมพันธ์ในทางอื่นที่ผู้อำนวยความสะดวกเห็นสมควร ให้ประกันได้

(๓) ต้องยื่นคำร้องด้วยตนเองโดยมีหนังสือรับรองจากต้นสังกัด หรือนายจ้างหรือหลักฐานอื่นที่เชื่อถือได้ หากมีคู่สมรสต้องมีความยินยอมของคู่สมรสด้วย ในกรณีฉุกเฉินไม่อาจเสนอหนังสือรับรองได้ทันให้ผ่อนผันโดยแสดงหลักฐานอื่น เช่น บัตรประจำตัวที่แสดงฐานะเช่นนั้น และให้นำหนังสือรับรองหรือหนังสือยินยอมมาแสดงในภายหลัง

(๔) ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงินไม่เกินสิบเท่าของอัตราเงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน หากวงเงินประกันมียอดสูงกว่าวงเงินที่ผู้ประกันมีสิทธิประกันได้ ผู้อำนวยความสะดวกให้วงเงินหรือหลักทรัพย์เพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๐ การขอลดปล่อยชั่วคราวโดยวางหลักทรัพย์เป็นประกัน อาจใช้หลักทรัพย์ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินโดยมีหลักฐานโฉนด หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ห้างหุ้นส่วนโดยมีหนังสือกรรมสิทธิ์ห้างหุ้นส่วน ซึ่งหลักทรัพย์ดังกล่าวต้องไม่มีภาระผูกพันอันอาจกระทบต่อการบังคับคดี และให้มีหนังสือรับรองราคาประเมินประกอบด้วย

(๒) หลักทรัพย์อื่นอันกำหนดมูลค่าที่แน่นอนได้ เช่น พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน สลากออมทรัพย์ของธนาคารอื่น หรือสมุดบัญชีเงินฝาก ซึ่งมีหนังสือรับรองจากธนาคาร

เมื่อทำสัญญาประกันแล้วให้สถานพินิจมีหนังสือแจ้งการนำหลักทรัพย์ดังกล่าวเข้าผูกพันตามสัญญาประกันไปยังสำนักงานที่ดิน หรือธนาคารแล้วแต่กรณีทันทีและเมื่อสัญญาประกันสิ้นสุดลงให้รีบแจ้งให้ทราบอีกครั้งหนึ่งโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ ในกรณีผิดสัญญาประกัน และนายประกันนำตัวเด็กหรือเยาวชนมาส่งในภายหลังให้สอบถามถึงเหตุแห่งการนั้น หากมีเหตุสมควรผู้อำนวยการอาจลดหรืองดค่าปรับตามสัญญาให้ก็ได้ตามความเหมาะสม

รายที่วางหลักทรัพย์เป็นประกัน เมื่อกำหนดเบี้ยปรับตามสมควรแล้ว หากนายประกันชำระเบี้ยปรับตามที่กำหนดก็ให้คืนหลักทรัพย์แก่นายประกันไป แต่หากนายประกันไม่ชำระให้ผู้อำนวยความสะดวกมีหนังสือขอให้พนักงานอัยการฟ้องบังคับตามสัญญาประกันต่อไป

ข้อ ๑๒ ในการอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวนั้นผู้อำนวยการอาจกำหนดเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชนมารับการบำบัด ตามที่เห็นสมควรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อการประชุมกลุ่มครอบครัว และชุมชน หรือกิจกรรมเพื่อการบำบัดอย่างอื่นได้

ข้อ ๑๓ ให้สถานพินิจประกาศและเผยแพร่ระเบียบนี้ให้ผู้มาติดต่อและประชาชนได้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๑๔ ในกรณีจำเป็นต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติ หรือจำเป็นต้องมีวิธีการใดในทางธุรการ เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยให้ผู้อำนวยความสะดวกสถานพินิจดำเนินการได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

วันชัย รุจนวงศ์

อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน